

Huvudman

Kiruna kommun
Kultur-utbildning@kiruna.se

Ärendet

Tillsyn av grundskola Nya Raketskolan 7-9 i Kiruna kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 2 juni 2023

Beslutet i korthet

I beslutet tar Skolinspektionen ställning till om Kiruna kommun har följt Skolinspektionens beslut om föreläggande och anmärkning den 2 juni 2023 avseende Nya Raketskolan 7-9 samt om de påtalade bristerna har avhjälpats. Skolinspektionens beslut omfattar också nya brister inom området undervisning.

I Skolinspektionens beslut den 2 juni 2023 förelades Kiruna kommun att avhjälpa brister rörande särskilt stöd, betygssättning och dokumentation av betyg, undervisning i ämnena musik och språkval spanska samt anmälningsskyldighet till huvudmannen. I dessa delar förenades föreläggandena med vite.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtagit tillräckliga åtgärder och avhjälpit bristerna vad gäller särskilt stöd, undervisning i ämnet språkval spanska samt anmälningsskyldighet till huvudmannen. Vidare har brister vad gäller betygssättning rättats till men Skolinspektionen bedömer att vissa brister kvarstår rörande dokumentation i betygskatalogen.

Det föreligger dock fortfarande allvarliga brister vad gäller området undervisning. Kiruna kommun har inte sett till att det finns lärare i ämnet musik. Det har också under höstterminen 2023 till stora delar saknats lärare i ämnet språkval tyska. Bristerna medför att elever inte får den undervisning de har rätt till.

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister inom områden som är centrala för elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och även för att upprätthålla rättssäkerhet. Även om Kiruna kommun rättat till flera brister, konstaterar Skolinspektionen att kommunen i delar inte har följt Skolinspektionens tidigare vitesföreläggande samt att brister kvarstår. Skolinspektionen förelägger på nytt huvudmannen att vid vite vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Kiruna kommun att vid vite av 1 000 000 kronor senast **den 20 juni 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kiruna kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet, därtill kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.

Kiruna kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisning i ämnena musik och språkval tyska

1. Se till att eleverna på Nya Raketskolan 7-9 får undervisningstid i ämnena musik och språkval tyska i enlighet med huvudmannens beslut om timplan, om inte avvikelser är beslutade genom beslut om anpassad studiegång, anpassad timplan eller prioriterad timplan. Inkom med en redogörelse för vilken undervisningstid eleverna i respektive årskurs har fått i nämnda ämnen under perioden 7 mars 2024–13 juni 2024. (10 kap. 4–5 §§ skollagen samt 9 kap. 3 § och bilaga 1 skolförordningen [2011:185])
2. Se till att undervisningen i ämnena musik och språkval tyska bedrivs under ledning av lärare som ansvarar för undervisningen. Undervisningen ska ledas av legitimerade och behöriga lärare om inte någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga. Personer som bedriver undervisning ska vara anställda som lärare. Inkom med en redogörelse för vilken eller vilka lärare som ansvarar för undervisningen i ovanstående ämnen, anställningsavtal för berörda lärare samt underlag som styrker deras legitimation och behörighet alternativt, om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga, deras erfarenhet och utbildning. Huvudmannen ska även i förekommande fall redogöra för skälen till varför huvudmannen bedömt att en undantagsregel varit tillämplig för lärare som bedriver undervisning med stöd av en sådan undantagsregel. (1 kap. 3 § och 2 kap. 13, 15 och 18–21 §§ skollagen)
3. Upphör med att överlämna uppgifter hänförliga till undervisning i ämnena musik och språkval tyska på entreprenad. (23 kap. 2 § andra stycket skollagen)

Dokumentation av betyg

1. Se till att beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (6 kap. 10 § skolförordningen samt 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [2011:123])
2. Se till att det av betygskatalogen framgår ifall ett betyg har rättats eller ändrats samt när detta har gjorts. Såväl det gamla som det nya betyget ska framgå och den eller de som beslutar om rättelse eller ändring av ett betyg ska datera och signera uppgiften i betygskatalogen. (15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog ([2011:123])

Avhjälpta brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser särskilt stöd, fjärrundervisning i ämnet språkval spanska, anmälningsskyldighet avseende kränkande behandling och anmälningsskyldighet avseende elevers frånvaro.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2022:2945) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen inledde våren 2022 en tillsyn av Nya Raketskolan 7-9 i Kiruna kommun.

Skolinspektionen beslutade den 23 juni 2022 att förelägga Kiruna kommun att senast den 10 januari 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning, särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet, ordningsregler, kränkande behandling, anmälan till socialtjänsten och hantering av elevers frånvaro. Vidare beslutade Skolinspektionen att tilldela Kiruna kommun en anmärkning rörande betygssättning samt att avstå från ingripande vad gäller tillgång till elevhälsa.

Skolinspektionen genomförde inom ramen för uppföljning av beslutet den 23 juni 2022 ett nytt besök på Nya Raketskolan 7-9 den 7–9 februari 2023. Skolinspektionen konstaterade att flera brister inte hade avhjälpats och att nya brister hade uppstått. Skolinspektionen beslutade därför den 2 juni 2023 att förelägga Kiruna kommun vid vite om 600 000 kronor att senast den 31 oktober 2023 ha vidtagit åtgärder för att avhjälpa brister inom områdena särskilt stöd,

betygssättning och dokumentation av betyg, undervisning samt anmälningsskyldighet avseende kränkande behandling och elevers frånvaro.

Kiruna kommun har med anledning av beslutet den 2 juni 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder den 31 oktober 2023.

Skolinspektionen har nu genomfört en uppföljning av beslutet den 2 juni 2023, och har i förevarande beslut att ta ställning till om Kiruna kommun har följt det tidigare föreläggandet och om påtalade brister har avhjälpats.

Skolinspektionen har gjort ett besök på skolan den 15–17 november 2023. Vid besöket genomfördes intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, elevassistenter och rektorn. Den 4 december 2023 genomfördes en telefonintervju med en lärare. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. utredningar om särskilt stöd, åtgärdsprogram, beslut om anpassad studiegång samt skolans betygskatalog. Rektorn har lämnat kompletterande uppgifter den 25 januari 2024. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Frågan om utdömande av vitesbeloppet i Skolinspektionens beslut den 2 juni 2023 kommer att behandlas separat.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet. I de fall Skolinspektionen refererar till enskilda elever eller personal benämns de med siffror enligt elev- och lärarförteckning (aktbilaga 56).

Föreläggande vid vite

Undervisning i ämnena musik och språkval tyska

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisning i ämnet musik

Av huvudmannens redovisning framgår att samtliga elever i årskurs 7-9 från och med starten av höstterminen 2023 har fått undervisning i musik av tre lärare. En av lärarna är anställd på gymnasieskolan och undervisar eleverna i årskurs 9 i gymnasieskolans lokaler medan de två andra lärarna (**lärare 5** och **6**) undervisar eleverna i årskurs 7 och 8 i Nya Raketskolans lokaler. Den 29 september 2023 slutade **lärare 5** och därefter undervisar **lärare 6** alla elever i årskurs 7 och 8 i musik.

Elever, lärare, elevassistenter och rektorn uppger samstämmigt att eleverna i årskurs 9 har haft all musikundervisning höstterminen 2023 enligt schema under ledning av läraren på gymnasieskolan.

Elever i årskurs 7 och 8 uppger att de under perioden fram till slutet av september 2023 hade musiklektioner som vanligt. Därefter saknade de lärare under cirka en månad. Sedan slutet av oktober har eleverna haft musik med **lärare 6**. Under tiden eleverna inte hade någon lärare hade eleverna håltimmar istället för lektioner i musik. Eleverna uppger att de inte haft någon extra musikundervisning för att kompensera för den undervisning de missat under höstterminen eller förra läsåret och att de inte vet om skolan planerat någon sådan.

Lärare som undervisar i årskurs 8 uppger att eleverna i årskurs 8 inte fått undervisning under alla lektioner i musik som de skulle haft enligt schema. Lärarna förklarar att musiken är schemalagd i halvklass där halva klassen har musik och halva klassen samtidigt har matematik. Den halva som skulle haft musik har istället som regel haft håltimme under de passen. Det kan variera i de olika klasserna hur mycket musik de haft eftersom **lärare 6** också har andra arbetsuppgifter på skolan som elevassistent. När läraren har uppdrag som elevassistent kan läraren inte undervisa i musik utan de gångerna blir det håltimme för eleverna. Lärarna uppger vidare att det inte är inplanerat några pass för att kompensera eleverna för den undervisningstid de missat i musik.

Lärare som undervisar i årskurs 7 uppger att det under hösten först arbetade en musiklektör på skolan fram till slutet av september 2023. Därefter började en annan musiklektör som också slutade efter en kort period. I november 2023 finns en lärare som undervisar till viss del när läraren har möjlighet utifrån sitt schema. Lärarna uppger att klass 7:3 sedan november 2023 får alla musiklektioner medan klasserna 7:1 och 7:2 får hälften av den undervisning de skulle haft. Musiklektionerna i årskurs 7 ligger schemalagda i halvklass mot svenska. Eftersom läraren inte har haft möjlighet att undervisa vid alla lektionspass i klass 7:1 och 7:2 har grupperna bytt av varandra så att varje elev haft musik varannan vecka. Varannan vecka slutar ena halvan av en klass därför tidigt och nästa vecka den andra halvan. Om musiklektören av någon anledning inte kan ha undervisning får hela gruppen svenska i stället för musik.

Lärare 6, som undervisar årskurs 7 och 8 i musik, uppger att läraren även arbetar som elevassistent på skolan, och kan därmed inte undervisa på alla musiklektioner för samtliga klasser i årskurs 7 och 8. Läraren beskriver att alla elever i årskurs 7 och 8 har en musiklektion per vecka där klassen är uppdelad i två grupper. Läraren uppger att i klass 7:3, 8:1 och 8:3 får alla elever de musiklektioner de ska ha. I klass 7:1 och 8:2 har läraren möjlighet att undervisa en av de två grupperna varje vecka och eleverna får hälften av de musiklektioner de ska ha. Läraren har som regel inte möjlighet att undervisa alla i musik i klass 7:2. Undervisningstid som eleverna missat tas inte igen.

Rektorn uppger att det hade varit önskvärt att eleverna i årskurs 7 och 8 hade haft motsvarande lösning som årskurs 9, det vill säga musikundervisning i gymnasieskolans lokaler, men att det inte varit möjligt. Sedan november 2023 undervisar **lärare 6** till viss del i musik i årskurs 7 och 8 men det ryms inte i lärarens tjänst att undervisa alla grupper.

Undervisning i ämnet språkval tyska

Elever från årskurs 7 och 8 uppger att det inte har funnits någon lärare som undervisar i tyska under hela höstterminen 2023. Elever som går i årskurs 9 hade undervisning i tyska fram till höstlovet men därefter har de inte heller haft någon undervisning. Anledningen är att läraren slutat. De lektioner där eleverna skulle haft undervisning i tyska har istället blivit håltimmar. Några enstaka elever har bytt språkval till spanska på grund av detta.

Rektorn samt lärare som undervisar i årskurs 7 och 8 uppger att det saknats lärare i tyska för eleverna i årskurs 7 och 8 hela höstterminen och att de eleverna inte haft någon tyska under höstterminen 2023. Eleverna har haft håltimmar istället för tyska. Lärare som undervisar i årskurs 9 uppger att eleverna i årskurs 9 saknar lärare i tyska sedan höstlovet.

Huvudmannen har den 25 januari 2024 redovisat ett upprättat ramavtal mellan Kiruna kommun och ett bemanningsföretag. Av ramavtalet, anställningsavtal mellan Kiruna kommun och bemanningsföretaget samt huvudmannens beskrivning framgår att två lärare ska undervisa vid skolan i ämnena musik och tyska under perioden den 8 januari 2024 till den 14 juni 2024. Det framgår av anställningsavtalen och av ramavtalet mellan Kiruna kommun och bemanningsföretaget att kommunen betalar ersättning till bemanningsföretaget.

Rättslig reglering

Huvudmannens ansvar

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen).

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Undervisningstid

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Av bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) framgår minsta undervisningstid i timmar per stadium och ämne. Eleverna är i högstadiet garanterade en minsta undervisningstid om 272 timmar i ämnet språkval och 80 timmar i ämnet musik. Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden (10 kap. 4-5 §§ skollagen och 9 kap. 3-4 §§ och bilaga 1 skolförordningen).

I förarbeten anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Den minsta garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har koppling till kursplanerna och de nationella proven. Avsikten med den stadiindelade

timplanen är att uppnå en ökad likvärdighet mellan skolor (prop. 2016/17:143, s. 17 och 19).

Bestämmelser om lärare

Undervisning ska bedrivas under ledning av lärare. Med undervisning avses processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen). Lärare ansvarar för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen, om inte någon av skollagens undantag är tillämpliga (2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen). Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

I förarbeten till skollagen anges att i definitionen av begreppet undervisning ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras (prop. 2009/10:165, s. 633).

När undervisning får överlämnas på entreprenad

Med entreprenad i skollagen avses att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för. Huvudmannen behåller huvudmannskapet för uppgifter som utförs på entreprenad. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i 23 kap. skollagen (23 kap. 2 § andra stycket skollagen).

I grundskolan får under vissa förutsättningar uppgifter som är hänförliga till undervisning överlämnas på entreprenad om de avser lovskola, modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmålet, undervisning i teckenspråk eller samiska eller integrerad samisk undervisning, samt uppgifter som avser fjärrundervisning och distansundervisning (jfr 23 kap. 12 §, 14 - 17 §§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns elever i årskurs 7 och årskurs 8 som går miste om undervisningstid i ämnet musik till följd av avsaknad av lärare. Därtill gick eleverna helt miste om undervisningstid till följd av avsaknad av lärare även under vårterminen 2023. När lärare har saknats har lektionerna ställts in. Undantaget är elever i årskurs 9 som har fått all beslutad undervisning i musik under höstterminen 2023. Det är allvarligt att bristerna som konstaterades i

tidigare föreläggande har fortsatt och nu pågått under lång tid, med undantag av några enstaka lektioner, under tre terminer.

Skolinspektionen konstaterar vidare att eleverna vid Nya Raketskolan 7-9 som valt tyska som språkval inte har fått den beslutade undervisningstiden under höstterminen 2023. Även detta beror på avsaknad av lärare. Eleverna i årskurs 7 och 8 har inte haft någon undervisning alls i tyska under höstterminen 2023. Eleverna i årskurs 9 har inte haft någon undervisning i tyska under perioden efter höstlovet vecka 44.

Att elever går miste om undervisningstid försvårar elevernas möjligheter att nå målen i ämnena. Även om det under kortare perioder har funnits lärare och undervisning har kommit till stånd, medför avsaknaden av kontinuitet att eleverna inte får en sådan strukturerad och målstyrd undervisning som de har rätt till. Det finns en uppenbar risk att elever inte kommer att få sin garanterade undervisningstid i högstadiet.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen inte ser till att det finns lärare i alla ämnen och undervisningsgrupper på Nya Raketsskolan 7-9. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skolförfattningarna. Att huvudmannen ser till att det finns lärare i alla ämnen är en central förutsättning för att elever ska kunna få sin rätt till utbildning tillgodosedd. Under vissa förutsättningar får huvudmannen tillämpa undantag från krav på legitimation och behörighet för lärare, och under en begränsad tid använda en annan lärare (som saknar legitimation) som bedöms lämplig. Men undervisningen får inte hindras för att det saknas lärare.

När det gäller undervisningen i språkval tyska och musik har huvudmannen ingått avtal med ett bemanningsföretag avseende tillhandahållande av lärare från januari 2024. Skolinspektionen bedömer att huvudmannens organisering av utbildning i dessa fall inte uppfyller författningarnas krav. Lärarna är inte anställda av huvudmannen, dvs. av Kiruna kommun, utan av bemanningsföretaget. Genom kommunens avtal med bemanningsföretaget föreligger ett entreprenadförhållande avseende undervisningen i tyska och musik. Skollagens bestämmelser om undervisning i grundskolan på entreprenad är inte tillämpliga i de aktuella fallen. Huvudmannen måste säkerställa att lärare som undervisar är anställda av Kiruna kommun.

Skolinspektionens uppföljning visar att huvudmannen inte har vidtagit förelagda åtgärder avseende undervisning i ämnet musik, åtgärd nummer 1–2, på sid 4 i Skolinspektionens beslut den 2 juni 2023 och att bristerna kvarstår.

Betygsättning och dokumentation av betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inkommit med betygs katalogerna för vårterminen 2023 och höstterminen 2023 samt en förteckning där det framgår vilka lärare som har lärarlegitimation. Betygs katalogerna innehåller ett huvudblad för varje klass där det

står vilket betyg respektive elev har fått i varje ämne. Längst ner på huvudbladen finns datum, rektorns namn och rektorns underskrift. Betygskatalogen innehåller vidare kompletterande sidor där det står vilken eller vilka lärare som har undervisat i respektive ämne. Här finns även rutor med plats för betygssättande lärares underskrift och plats till datum för när betygen har satts. Det finns också ytterligare ett separat dokument som utgör en förteckning över betygssättande lärare där det framgår vilken lärare som satt betyg i respektive ämne.

Beslut om betyg när undervisande lärare inte är legitimerad

I intervjuer med lärare framgår att lärare utan legitimation samråder med en legitimerad lärare inför att betyg ska sättas. Av betygskatalogen från höstterminen 2023 framgår att i samtliga av de ämnen där en lärare som inte är legitimerad har undervisat, har både denna lärare och en legitimerad lärare signerat i betygskatalogen.

Dokumentation av betyg i betygskatalogen

Samtliga betygssättande lärare har, med ett undantag, skrivit under i betygskatalogens kompletterande sidor och daterat underskriften. Det saknas signering i tigrinja (modersmål) i klass 7a. I ämnet slöjd har tre betygssättande legitimerade lärare skrivit under. I slöjd framgår det inte vilken lärare som har satt betyg för respektive elev eller ifall lärarna har fattat beslut om betyg tillsammans för alla elever i ämnet.

Huvudmannen har inkommit med två blanketter med rubriken "betygsändring" gällande betygskatalogen för höstterminen 2023. På den ena blanketten daterad den 15 januari 2024 anges att betyget i matematik för en elev i klass 7b ska ändras från ett streck (-) till att betyg inte satts enligt 10 kap. 18 § skollagen. Det är den undervisande tillika betygssättande läraren som har skrivit under. På den andra blanketten daterad den 16 januari 2024 anges att en elev har fått sitt betyg i ämnet ändrat från F till E. Orsaken till ändringen är "felaktigt betyg registrerat". Det är den undervisande tillika betygssättande läraren som har skrivit under. I betygskatalogen daterad den 21 december 2023 finns den ändring med som avser att betyget ändras från F till E medan den andra ändringen är markerad med siffran 3 i betygskatalogen. Det finns ingen anteckning i betygskatalogen om att betygen såg annorlunda ut innan de två blanketterna fylldes i.

Rättslig reglering

Det är rektorn som ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen). Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (2011:123) ska en skolenhet ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Ändring ska göras av rektorn om den eller en av dem som fattade det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl. Ändringen ska även göras av rektorn om det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas (3 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har vidtagit åtgärder och avhjälpt bristen avseende att beslut om betyg, när undervisningen bedrivs av en lärare som inte är legitimerad, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad.

Skolinspektionen bedömer dock att det fortfarande finns brister i dokumentationen av betyg på Nya Raketskolan 7-9.

Skolinspektionen konstaterar att skolans betygskatalog inte uppfyller gällande föreskrifter avseende att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. En lista med ämnen och namn på lärare som undervisat i respektive ämne finns tillsammans med lärares underskrifter på en separat sida och inte intill uppgifter om betyg (där finns istället rektorns underskrift vilken inte behöver finnas i betygskatalogen). Det förekommer att flera lärare bedriver undervisning i samma ämne och det går inte utifrån den separata sidan i betygskatalogen att utläsa vilken eller vilka lärare som har beslutat om betyg för respektive elev i ämnet. I ämnet tigrinja (modersmål) har inte den lärare som beslutat om betygen signerat och

daterat i betygskatalogen. Att rektorn inte ser till att betygen förs in och signeras korrekt av ansvarig lärare i betygskatalogen är en brist.

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns brister när det gäller hantering av ändringar och rättelser i betygskatalogen. Skolan använder blanketter med rubriken "betygsändring", men det som framgår av dessa blanketter framgår inte av betygskatalogen. Ändringar och rättelser är uppgifter som behöver dokumenteras i betygskatalogen, varför Skolinspektionen bedömer att den tidigare bristen kvarstår. En blankett som har upprättats i januari 2024 avser ändring till att betyg inte ska sättas då det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper på grund av frånvaro, vilket ska markeras med ett horisontellt streck. I betygskatalogen anges däremot siffran 3, som ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång. För den andra ändringen överensstämmer uppgiften i betygskatalogen med den ändring som angetts på den separata blanketten, det vill säga att betyget ska ändras från F till E. Dock framgår inte av betygskatalogen, daterad den 21 december 2023, det gamla betyget utan endast det nya betyget. Detta trots att ändringarna skett efter den 21 december 2023. Skolinspektionen bedömer därför att den sedan tidigare påtalade bristen kvarstår.

Skolinspektionen konstaterar att rektorn vidtagit vissa åtgärder som lett till förbättringar gällande beslut om betyg och dokumentation av betyg. Dock kvarstår brister gällande dokumentation i betygskatalogen. Den eller de som beslutar om ett betyg behöver datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Det behöver även framgå om ett betyg som förts in i betygskatalogen efter betygssättningen är ett nytt betyg efter provning, en ändring eller en rättelse där såväl det nya som det gamla betyget ska framgå av betygskatalogen.

Det är av rättssäkerhetsskäl av stor vikt att dokumentation av beslut om betyg sker i enlighet med gällande föreskrifter.

Skolinspektionens uppföljning inom området betygssättning och dokumentation av betyg avser förelagda åtgärder med nummer 1–3, på sid 4 i Skolinspektionens beslut den 2 juni 2023. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte har vidtagit de angivna åtgärderna 2–3 och att bristerna kvarstår. Huvudmannen bedöms ha vidtagit åtgärd nummer 1.

Övriga upplysningar

Kommunen har informerat om att det på Nya Raketskolan finns fuktskador i byggnaden. Kommunen arbetar för att åtgärda byggnadsrelaterad ohälsa, omfattande reparationsarbeten kommer pågå från slutet av februari 2024. Kommunen planerar för att flytta all verksamhet till andra lokaler under vårterminen 2024. Avsikten är att all verksamhet ska bedrivas i andra lokaler vid höstterminens start 2024.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett sådant beslut om föreläggande gäller omedelbart. Föreläggandet ska ange de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Om bristerna bedöms vara ett allvarligt missförhållande ska det anges (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt (26 kap. 27 § skollagen).

Eftersom Kiruna kommuns verksamhet vid Nya Raketskolan 7-9 inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Kiruna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att bristerna gällande utebliven undervisning i ämnena musik och tyska allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen i dessa ämnen. Det är avgörande för elevernas möjligheter att uppfylla gällande betygskriterier att de får den undervisningstid de har rätt till. Bristerna i undervisningen medför att flera elever inte ges sin garanterade undervisningstid vilket får till följd att eleverna inte får den utbildning och den undervisning de har rätt till.

Skolinspektionen konstaterar vidare att det föreligger brister i dokumentation av betyg som är allvarliga eftersom de innebär att rättssäkerhet inte kan garanteras.

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister inom områden som är centrala för elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och även för att upprätthålla rättssäkerhet. Vidare konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen i dessa delar inte har följt Skolinspektionens tidigare föreläggande och att bristerna pågått under en lång tid. Skolinspektionen bedömer att föreläggandet ska förenas med vite. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 1 000 000 kronor.

Avhjälpta brister

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att information om skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd har getts till samtlig personal. Lärare, representanter från elevhälsan och rektorn uppger i intervjuer att rektorn tillsammans med elevhälsan har informerat vid flera tillfällen i de olika arbetslagen. De uppger vidare att de tidigare dokumentmallarna som använts i arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd bytts ut mot mer lättarbetade mallar vilket förenklat processen.

Av huvudmannens redovisning framgår vidare att det under perioden den 2 juni – 24 oktober 2023 inkommit sex anmälningar avseende utredning om särskilt stöd till rektorn. Rektorn har därefter beslutat om att starta utredningar om särskilt stöd i dessa fall. Under perioden har två av utredningarna hunnit färdigställas där rektorn därefter har fattat beslut om att åtgärdsprogram ska utarbetas. Resterande utredningar om särskilt stöd pågår. Huvudmannen har också redovisat de fem senast utarbetade åtgärdsprogrammen. Av dessa framgår elevens behov av särskilt stöd samt på vilket sätt och i vilken omfattning stödet ska ges. Det framgår också datum för uppföljning och utvärdering samt vem som ansvarar för detta.

Huvudmannen har vidare inkommit med beslut om anpassad studiegång för 20 elever. Av besluten framgår att det är rektorn som har fattat dessa. Rektorn uppger att beslut finns för samtliga elever som har anpassad studiegång. Även lärare och elevhälsa uppger att det numera inte finns någon elev som har vad som tidigare kallades ”anpassat schema” vilket innebar att eleven inte gick fulla skoldagar men där rektorn inte fattat beslut om anpassad studiegång. Av de redovisade besluten framgår vilka avvikelser som gjorts från timplanen i respektive ämne.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) (3 kap. 12 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att bristerna avseende arbetet med särskilt stöd har avhjälpats. Detta eftersom huvudmannen har genomfört informationsinsatser till personalens om skollagens bestämmelser, rektorn ser till att utredningar startar för varje anmälan om särskilt stöd som inkommer samt när utredningen är klar fattar rektorn beslut om huruvida åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. Av åtgärdsprogrammen framgår numera elevens behov av särskilt stöd, hur det ska tillgodoses och datum för när de särskilda stödåtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som ansvarar för detta. Beslut om anpassad studiegång fattas också av rektorn i enlighet med författningarnas krav. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Fjärrundervisning i ämnet spanska

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att den fjärrundervisning som bedrevs i spanska under vårterminen 2023 har upphört. Undervisningen bedrivs från och med höstterminen 2023 på plats i skolans lokaler av två anställda lärare. Elever, lärare och rektorn uppger att samtliga lektioner i spanska har kunnat genomföras under hela höstterminen och att elevers eventuella frånvaro har registrerats och rapporterats.

Rättslig reglering

Fjärrundervisning får i grundskolan endast användas under de förutsättningar och med de begränsningar som följer av 21 kap. skollagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet (21 kap. 2 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det inte längre föreligger brister avseende fjärrundervisning i ämnet spanska då huvudmannen har upphört med fjärrundervisningen. Undervisningen i ämnet spanska sker numera på plats i skolans lokaler under ledning av lärare som även registrerar och rapporterar eventuell frånvaro bland eleverna. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anmälningsskyldighet avseende kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannens rutiner avseende att anmäla uppgifter om kränkande behandling har förtydligats. En anmälan går från rektorn till huvudmannen när rektorn får kännedom om att en elev anser sig ha

blivit utsatt för kränkande behandling, och inte som tidigare i samband med att ärendet avslutas. Rektorn uppger att hen under höstterminen 2023 gjort ett antal anmälningar till huvudmannen. Rektorn beskriver att om det sker en kränkning som lärarna får kännedom om skickar lärarna en händelseblankett till rektorn. Tidigare gick blanketten till kuratorn men rektorn har förändrat rutinen för att rektorn ska få kännedom om alla uppgifter. I samband med att rektorn får en sådan händelseblankett anmäler rektorn detta till huvudmannen.

Rättslig reglering

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att bristen avseende anmälningsskyldigheten till huvudmannen gällande uppgifter om kränkande behandling är avhjälpt. Rektorn anmäler numera till huvudmannen i direkt samband med att rektorn får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anmälningsskyldighet avseende elevers frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannens rutin angående frånvaroutredningar har förtydligats. I rutinen beskrivs nu att rektorn gör en anmälan till huvudmannen om att en utredning om en elevs frånvaro har inletts i samband med att utredningen startar. Rektorn uppger att hen också har anmält ett antal ärenden till huvudmannen under hösten 2023.

Rättslig reglering

Om en elev i förskoleklass eller grundskola har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn se till att frånvaron utreds skyndsamt. Detta gäller oavsett om det rör sig om giltig eller ogiltig frånvaro. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att bristen avseende rektorns anmälningsskyldighet till huvudmannen vid elevers frånvaro är avhjälpt. Rektorn anmäler numera till

huvudmannen i direkt samband med att en utredning om en elevs frånvaro inleds. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av regionchef Agneta Broberg.

Uttredare Anders Holmgren har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Terje Holand, jurist Caroline Rönnegård, regionjurist Linnéa Lundberg och enhetschef Joakim Blomberg medverkat.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, eller till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektionen att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.